

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Azərbaycan Universiteti**

**5307.01 - “İqtisadi nəzəriyyə” ixtisası üzrə doktorantura pilləsində İxtisas
imtahanı proqramı**

Tərtib edən: baş müəllim Q.C.Nəcəfova

Bakı-2019

5307.01– “İqtisadi nəzəriyyə” ixtisası üzrə ixtisas imtahanı üçün nəzərdə tutulmuş proqram tədris prosesində keçirilmiş “Makroiqtisadiyyat”, “Mikroiqtisadiyyat”, “İqtisadi təlimlər tarixi”, “Azərbaycan iqtisadiyyatı” fənlərinin tədris proqramları əsasında tərtib edilmişdir.

Müasir iqtisadi nəzəriyyələrə ümumi baxış. XX əsrin nəzəri-iqtisadi fikirlərinin əsas istiqamətləri. İqtisadi nəzəriyyənin metodologiyası. İqtisadiyyatın təhlilində yeni yanaşmalar və metodlar. İqtisad artım. İqtisadi artımın keynisçi modelləri.

İqtisadi sistemlər və onların təsnifatı. Əsas makroiqtisadi göstəricilər və onların ölçülməsi. İqtisadi institutlar anlayışı. Mülkiyyətin mahiyyəti və formaları.

Tələbin mahiyyəti. Fərdi və bazar tələbi. Tələbin amilləri və onun dəyişməsi qanunu. Tələbin elastikliyi. Təklifin mahiyyəti. Fərdi və bazar təklifi. Təklifin amilləri və onun dəyişməsi qanunu. Təklifin elastikliyi. Tələb və təklifin tarazlığı. Bazar tarazlığının L.Valras və A.Marşall şərhli. Məcmu tələb və məcmu təklif. Onları müəyyənləşdirən amillər. Məcmu təklifi müəyyən edən iqtisadi amillər. Fillips əyrisi.

Dayanıqlı iqtisadi inkişafın nəzəri əsasları və səciyyəvi cəhətləri. Azərbaycanda dayanıqlı iqtisadi inkişafa keçid. Əmək bazarı. Əmək haqqı. Məşğulluq və işsizlik problemləri. Real sektorla maliyyə sektoru arasında tarazlığın təmin edilməsi problemləri.

Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyatının inkişaf perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritələri. Strateji Yol Xəritəsində “Fiskal dayanıqlığın gücləndirilməsi və davamlı monetar siyasətin qəbul edilməsi” strateji hədəfi. Post-neft dövründə milli iqtisadiyyatın dayanıqlı inkişafının təmin edilməsi problemləri. İqtisadi tsikl və onun fazaları. Müasir böhranın xüsusiyyətləri.

Ev təsərrüfatının neoklassik və institusional modelləri. Gəlirlər üzrə ÜDM-in hesablanması. Xərclər üzrə ÜDM-in hesablanması. İqtisadi vəziyyətin yekun qiymətləndirilməsi: GZİT təhlili. Milli hesablar sistemi. Makroiqtisadi göstəricilər.

Makroiqtisadi tarazlığın Keyns modeli.

İstehsal xərclərinin təbiəti və quruluşu. Qısamüddətli və uzunmüddətli dövrlərdə istehsal xərcləri. Əlavə olunmuş dəyər üzrə ÜDM-in hesablanması. Dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin obyektiv zəruriliyi. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin forma və metodları.

Bazar iqtisadiyyatında qiymətin rolu. Qiymət və qiymətin müəyyənləşdirilməsində əsas yanaşmalar. Rəqabət və onun növləri. Rəqabətli bazarların səmərəliliyi. İnhisar və oliqapoliya, onların bazarda mübarizə metodları və üsulları. Antiinhisar tənzimlənməsi. Azərbaycanda dövlətin antiinhisar fəaliyyəti.

İstehlakçı üstünlükverimi. Fərqsizlik əyriləri və büdcə məhdudiyyəti.

İstehlakçının rəşional davranışının prinsipləri (qaydaları). İstehlakçı tarazlığı. Gəlir effekti və əvəzetmə effekti. İstehsal xərclərinin minimallaşdırılması.

Faiz dərəcəsi və investisiyalar. İşsizliyin formaları və onun təbii səviyyəsi. Oukən qanunu. Firmanın alternativ nəzəriyyələri. Torpaq bazarı. Renta və onun növləri.

Bazar təsərrüfatçılığı sistemində korporativ iqtisadiyyat. Vergilər multiplikatoru. Balanslaşdırılmış büdcə multiplikatoru. Dövlət büdcəsi kəsinin maliyyələşdirilməsi üsul və mənbələri.

Bank sistemi: Mərkəzi bank və kommersiya bankları: Kredit-pul siyasətinin məqsədləri və alətləri. Dövlətin büdcə-vergi (fiskal) siyasəti. Stimullaşdırıcı büdcə-vergi siyasəti. Ləngidici büdcə-vergi siyasəti.

Ümummilli məhsulun funksional formaları. Milli sərvət.

ƏDƏBİYYAT

1. M.Meybullayev. Makroiqtisadiyyata giriş. Bakı 2007
2. N.Qreqori Mənküü. Ekonomiksin əsasları. Azərbaycan dilinə tərcümə. Bakı 2009
3. А.В.Сидорович. Курс экономической теории. М.2012
4. N.Greqory Mankiw. Principles of Mikroekonomics 7-edit.
5. İqtisadi nəzəriyyə. Makroiqtisadiyyat 1-2 Bakı, 2009
6. Mikroiqtisadiyyat. Bakı 2011
7. M.Meybullayev İqtisadi fikirlər tarixi. Bakı, 2009